

בנק הפועלים בע"מ

מעקב ו דצמבר 2016

1

אנשי קשר:

עו"ד יונתן אוחנה - אנליסט - מעריך דירוג ראשי
yonatano@midroog.co.il

אבי בן-נן - ראש תחום מוסדות פיננסיים
avib@midroog.co.il

בנק הפועלים בע"מ

אופק: יציב	aa2.il	הערכת איתנות פיננסית של הבנק (BCA)
אופק: יציב	Aaa.il	פיקדונות לזמן ארוך/אג"ח
	P-1.il	פיקדונות לזמן קצר
חובות נחותים ישנים (לא מוכרים לצורך באזל III)		
אופק: יציב	Aa1.il	כתבי התחייבות נדחים (הון משני תחתון)
חובות נחותים חדשים - COCO's (מוכרים לצורך באזל III)		
אופק: יציב	Aa3.il (hyb)	כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון חוזי לספיגת הפסדים

מידרוג מותירה על כנו דירוג של aa2.il לאיתנות הפיננסית הפנימית (BCA) של בנק הפועלים בע"מ ("הבנק" או "בנק הפועלים"). אופק הדירוג יציב.

דירוג הפיקדונות לזמן ארוך והחוב הבכיר של הבנק נותר Aaa.il באופק יציב והוא ממשיך לגלם הנחת תמיכה חיצונית גבוהה מצד המדינה, של 2 רמות דירוג (נוטשים) ביחס לדירוג האיתנות הפיננסית הפנימית. מידרוג מותירה על כנו דירוג P-1.il לפיקדונות לזמן קצר.

דירוג כתבי התחייבות הנדחים (הון משני תחתון) שאינם מוכרים לצורך באזל III נותר Aa1.il באופק יציב. דירוג זה מגלם את הנחיות המבנית של חובות אלו ביחס לחוב הבכיר של הבנק וכן את השפעת מנגנוני ספיגת הפסדים. כמו כן, דירוג החובות הנחותים מגלם אף הוא הנחה לתמיכת המדינה, אשר להבנתנו אי-ודאות לגבי מידת התמיכה בחובות אלה הוסרה ולכן אופק הדירוג הינו יציב.¹

2

דירוג ה-COCO's - כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון חוזי לספיגת הפסד קרן על-ידי מחיקה או מחיקה חלקית (מסווגים כהון רובד 2 לצורך הכללתם בהון הפיקוחי של הבנק, קרי מוכרים לצורך באזל III) נותר Aa3.il (hyb) באופק יציב- נוטש אחד מתחת לדירוג האיתנות פיננסית הפנימית, אשר מגלם את הנחיות המבנית ומנגנוני ספיגת הפסדים של מכשיר זה וללא הנחת תמיכה חיצונית.

סיכום שיקולים עיקריים לדירוג הבנק

דירוג האיתנות הפיננסית של הבנק (aa2.il, יציב) נתמך במיצובו הגבוה של הבנק במערכת הבנקאות המקומית המבוסס על מותג חזק, נתחי שוק משמעותיים, בסיס לקוחות רחב ומפוזר ופיזור מקורות הכנסה גבוה התורמים ליכולת השבת הרווחים הטובה של הבנק לאורך המחזור הכלכלי. הבנק הינו אוניברסאלי ובנוסף לפעילות התיווך הפיננסי מספק ללקוחותיו מגוון שירותים בנקאיים. הבנק מאופיין במדיניות ניהול סיכונים שמרנית יחסית והולמת את פרופיל הסיכון של הבנק, הנמצא במגמת שיפור, כפי שבא לידי ביטוי בקיטון ברמת המינוף, הקטנת הריכוזיות ושיפור מתמשך במדדי איכות תיק האשראי. לבנק איכות נכסים טובה, הנתמכת במדדי סיכון הולמים ביחס לדירוג וכרית לספיגת הפסדים צפויים הולמת ביחס לפרופיל הסיכון. אלה תומכים ביכולת ייצור הרווחים העתידית שלו ובהמשך בניית הכרית ההונית. בנוסף, מאופיין הבנק בפרופיל נזילות גבוה, נוכח מבנה מקורות נח, רחב ומפוזר ומלאי נכסים נזילים משמעותי. כרית ההון של הבנק הולמת לדירוג ויכולה לספוג הפסדים לא-צפויים בצורה טובה ביחס לתרחישי הקיצון של מידרוג. עמידת הבנק ביעדי ההון הרגולטוריים הסופיים מהווה גורם חיובי לפוטנציאל הצמיחה בתיק האשראי ולגמישות העסקית. נמדד, רמת הריכוזיות עדיין גבוהה ומהווה משקולת על פרופיל הסיכון של הבנק ואיכות הנכסים, למרות מגמת השיפור בה.

¹ לפירוט אודות השיקולים העיקריים בהערכתנו לתמיכת המדינה בחובות הנחותים ראו ייצוב אופק הדירוג לחוב הנחות במערכת הבנקאות המקומית, דוח מיידי - דצמבר 2016. הדוחות מפורסמים באתר מידרוג: www.midroog.co.il

שיעורי הרווחיות של הבנק בולטים בחיוב ביחס למערכת, סבירים ביחס לדירוג ונתמכים בעילות תפעולית עדיפה. הבנק מיישם בשנים האחרונות צעדים לריסון ולצמצום היקף ההוצאות הכוללים צמצום מספר ושטחי הסניפים והתייעלות משמעותית בכ"א. במהלך שנת 2016, השיק הבנק תכנית התייעלות נוספת הכוללת פרישה מוקדמת ופרישה טבעית של כ-1,500 עובדים אשר צפויה להמשיך ולתמוך בשיעורי הרווחיות ובמדדי היעילות התפעולית של הבנק.

תרחיש הבסיס של מידרוג מניח המשך סביבה עסקית מאתגרת עם סביבת ריבית נמוכה, המשפיעה לשלילה על המרווח הפיננסי, לכל הפחות עד לרבעון האחרון של שנת 2017, ולאחר מכן הריבית עשויה לעלות באופן איטי בלבד. זאת, לצד צמיחה מתונה של התמ"ג, סביבה אינפלציונית נמוכה, המשך תחרות מצד שוק החוב החוץ בנקאי, התגברות התחרות במערכת הבנקאית נוכח עמידה כוללת ביעדי ההון הרגולטוריים ורגולציה מעודדת תחרות במקטעים מסוימים. בתרחיש זה, צפויה יציבות יחסית במדדי הסיכון בתיק האשראי (כתלות בסגמנט) עם עלייה מסוימת בהוצאות להפסדי אשראי (0.2%-0.3%), כך שתשואת הליבה על נכסי הסיכון והתשואה על נכסי הסיכון צפויות לעמוד להערכתנו על כ-1.6% ו-0.9%, בהתאמה, בשנת 2017.

הכרית ההונית תמשיך להיבנות נוכח רווחים צבורים, כאשר יחס הלימות ההון צפוי להשתפר בשוליים מהגורמים הבאים: (1) רווחים צבורים; (2) המשך שינוי וניהול היקף ותמהיל נכסי הסיכון, תוך המשך שימוש בכלים להפחתת, או מיתון נכסי סיכון; (3) גידול מתון בהיקף נכסי הסיכון; (4) חלוקת דיבידנד בשיעור של 30% בטווח הזמן הקצר ו-50% בטווח הזמן הבינוני; (5) גיוס חוב נחות מוכר באזל III בטווח הזמן הקצר (6) חקירת הרשויות האמריקאיות אינה נלקחה בחשבון במסגרת תרחיש הבסיס, אולם עלולה להוביל לשחיקה חד-פעמית בכרית הרווחיות ולפגימה מסוימת בהלימות ההון, אולם להערכתנו זו תישמר בטווח הדירוג.

דירוג הפיקדונות לזמן ארוך והחוב הבכיר של הבנק "זוכים" להטבה של שתי רמות דירוג (נוטשים) המגלמת את החשיבות המערכתית של הבנק ואת הערכתנו להסתברות גבוהה לתמיכה חיצונית בעת הצורך. דירוג החוב הנחות של הבנק שאינו מוכר לצורך באזל III משקף אף הוא הנחת תמיכה גבוהה מצד המדינה, כפי שבא לידי ביטוי באופק היציב של חובות אלו (כפי שמפורט מטה).

דירוג חובות נחותים המוכרים לצורך באזל III (לא משנה באיזה רובד) לא ייהנו להערכתנו מתמיכת מדינה ויישאו בהפסדים במידת הצורך.

אופק הדירוג היציב משקף את הערכת מידרוג לכך שהבנק ישמר פרופיל פיננסי חזק לאורך המחזור, תוך שמירה על מדדי הסיכון בתיק האשראי וכריות ספיגת ההפסדים בטווח ההולם את הדירוג ובמקביל להמשך צמיחה מתונה בתיק האשראי.

בנק הפועלים בע"מ, נתונים פיננסיים עיקריים, במיליארדי ₪:

2012	2013	2014	2015	1-9/2015	1-9/2016	
55,301	45,709	54,974	64,976	58,879	71,759	מזומנים ופיקדונות בבנקים
52,070	60,912	58,778	62,884	61,064	65,215	תיק ני"ע
249,495	251,600	263,980	278,497	275,192	277,539	אשראי לציבור, נטו
271,411	276,525	297,230	321,727	310,692	326,244	פיקדונות הציבור
26,755	29,060	31,361	33,032	32,741	34,119	הון עצמי המיוחס לבעלי המניות הבנק
376,388	380,246	407,794	431,638	422,919	440,188	סך נכסים
8,160	7,943	7,768	7,885	5,933	6,164	הכנסות ריבית, נטו [1]
987	874	425	475	328	(200)	הוצאות (הכנסות) להפסדי אשראי
5,477	5,721	6,254	6,477	4,971	4,868	הכנסות שאינן מריבית
8,825	8,965	9,140	8,790	6,497	6,889	הוצאות תפעוליות ואחרות
3,825	3,825	4,457	5,097	4,097	4,343	רווח לפני מס
2,543	2,580	2,740	3,082	2,496	2,490	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
7.11%	7.64%	7.69%	7.65%	7.75%	7.75%	הון עצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק / נכסים
8.87%	9.08%	9.29%	9.63%	9.50%	10.81%	הלימות ההון ליבה
15.6%	14.6%	14.6%	14.4%	14.2%	15.0%	הלימות הון כולל
35.5%	34.1%	31.9%	33.8%	32.8%	37.8%	נזילות [2]
0.7%	0.7%	0.7%	0.8%	0.8%	0.8%	ROA (מוצג בגילום שנתי) [3]
10.1%	9.2%	9.1%	9.6%	10.6%	9.9%	ROE (מוצג בגילום שנתי) [3]
1.6%	1.6%	1.5%	1.7%	1.1%	1.6%	PPP%/AvgRWA [4]
0.4%	0.3%	0.2%	0.2%	0.2%	(0.1%)	הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראיתיק
5.3%	5.4%	4.5%	3.44%	3.62%	2.71%	אשראי לציבור חובות בעייתיים ואשראי לציבור

- [1] לפני ההפרשה להפסדי אשראי
 [2] מזומן ופיקדונות בבנקים + אג"ח מדינת ישראל וממשלת ארה"ב ובערבות ממשלת ארה"ב לפיקדונות הציבור
 [3] רווח נקי שנתי המיוחס לבעלי מניות הבנק (בזמן t), לממוצע נכסים/ הון עצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק (t,t-1)
 [4] רווח לפני מס + הוצאות להפסדי אשראי (בזמן t), לממוצע נכסי סיכון (t,t-1)

פירוט גורמי מפתח בדירוג האיתנות הפיננסית הפנימית של הבנק

פרופיל עסקי גבוה ופיזור מקורות הכנסה תורמים ליכולת השבת הרווחים הטובה של הבנק

בנק הפועלים הינו אחד משתי קבוצות הבנקאות הגדולות במשק לאורך זמן במונחי סך נכסים, אשראי לציבור ופיקדונות הציבור. הבנק הינו בנק אוניברסאלי ושומר על מעמדו המוביל לאורך זמן, כפי שבא לידי ביטוי במותג חזק ונתחי שוק משמעותיים ויציבים לאורך זמן (כ-29% מסך האשראי הבנקאי נכון ליום 30.09.2016). מיצובו העסקי הגבוה של הבנק מבוסס על הצעת מגוון רחב של שירותים בנקאיים ופיננסיים, בסיס לקוחות רחב ומפוזר, מערך סינוף גדול ופרוס היטב וכן בהצעת שירותים דיגיטליים וערוצים ישירים המשלמים את הצעת הערך ללקוח. אלו, תורמים ליכולת השבת הרווחים הטובה של הבנק ולשימור מיצובו העסקי הגבוה לאורך המחזור הכלכלי. יצוין, כי בסגמנט האשראי הצרכני, אשר, להערכת מידרוג, תורם ליציבות ופיזור ההכנסות, נוכח מאפיינים הטרוגניים, הבנק בולט לחיוב ושומר על מובילות לאורך חמש השנים האחרונות עם נתח שוק של כ-34%, ליום ה-30.09.2016.

להערכת מידרוג, מפת נתחי השוק של הבנקים הגדולים אינה צפויה להשתנות מהותית בטווח הקצר וזאת חרף מגמה מתמשכת של התגברות התחרות על פלח השוק הקמעונאי וה-SME (הן מצד הבנקים והן מצד מוסדות פיננסיים נוספים) וזאת בפרט, נוכח פוטנציאל גידול משמעותי יותר בנכסי הסיכון של שאר הבנקים במערכת לאור עמידה ביעדי ההון הרגולטוריים הסופיים ופוטנציאל תשואות נמוך ותנודתי. בטווח הזמן הבינוני-ארוך, עשויה התחרות במערכת להתגבר ולבוא לידי ביטוי בשחיקה מסוימת בנתחי השוק של שני הבנקים

הגדולים, עם יישום מסקנות ועדת שטרומ ביחד עם הקמת מאגר מרכזי לנתוני אשראי צרכני והנמכת חסמי הכניסה באמצעות יישום רפורמות תחרותיות שונות והתפתחות טכנולוגיות. נציין, כי עדיין קיימת מידה רבה של אי-ודאות לגבי מידת ההצלחה של מהלכים אלו, השפעתם על מבנה ורמת התחרות, ובפרט מכירת חברות כרטיסי האשראי שבידי שני הבנקים הגדולים. תנאי מפתח להגברת התחרות להערכתנו הינו מבנה ועלות המקורות של הגופים החדשים שבהיעדר יכולת אמיתית להתחרות בעלויות הגיוס רק יחזקו עוד יותר את הבנקים הגדולים במערכת. מחולל התחרות העיקרי, להערכתנו, בזמן הארוך יהיה החדשנות (פינטק) כאשר בנקים שלא יתאימו את המודל העסקי עשויים לחוות שחיקה משמעותית בפרופיל העסקי.

לגישת מידרוג, יציבות הרווחים מהווה אינדיקטור חשוב ליכולת השבת ההכנסות והרווחים מקווי הפעילות העיקריים של הבנק ומשליכה על יכולת הבנק לספוג הפסדים ולשקם פגיעה לא צפויה בהון העצמי. יציבות הרווחים של הבנק, כפי שמוערכת על-ידי מידרוג, אינה בולטת לחיוב ביחס לדירוג, אולם טובה ביחס לקבוצת השוואה.² בתוך כך, יציבות הרווחים של הבנק מושפעת לשלילה מחשיפה גבוהה למגזר העסקי, המאופיין בתנודתיות ובחשיפה גבוהה יותר למחזוריות הכלכלית, פיזור גיאוגרפי נמוך ושיעור נמוך יחסית של הכנסות קמעונאיות לסך הכנסות הנמצא במגמת שחיקה בשנים האחרונות (כ-35% לתשעת החודשים של 2016). מאפיינים אלה ממותנים בחלקם, נוכח מרכיב משמעותי של הכנסות חוזרות (עמלות). להערכת מידרוג, יציבות הרווחים אינה צפויה להשתנות מהותית בטווח הזמן הקצר-בינוני, נוכח המשך סביבה עסקית מאתגרת ובפרט סביבת הריבית, תמורות רגולטוריות, אי-הודאות בשווקים הפיננסיים ופיזור גיאוגרפי נמוך יחסית.

פיזור מקורות ההכנסה של הבנק בין קווי הפעילות העיקריים מוערך על-ידי מידרוג כטוב ומהווה גורם חיובי לדירוג, הממתן את סיכון יציבות הרווחים. החלק הארי בהתפלגות ההכנסות והרווח נובע מבנקאות ופיננסים במגזרי הפעילות השונים, בדומה לקבוצת השוואה ואינו צפוי להשתנות, להערכתנו, בטווח הזמן הבינוני.

מדיניות ניהול הסיכונים תומכת בפרופיל הסיכון של הבנק

מערך ניהול הסיכונים של הבנק מקיף וכולל מספר עוגנים ובהם ועדת דירקטוריון לניהול סיכונים, צוות ניהול סיכונים בראשות מנכ"ל הבנק וחטיבה עצמאית לניהול סיכונים ובראשה מנהל הסיכונים הראשי של הבנק. מערכים אלו תומכים בהתוויית מדיניות ניהול הסיכונים, בקביעת תיאבון הסיכון של הבנק וניטור ובקרת הסיכונים. בדומה לבנקים נוספים במערכת, הבנק משקיע משאבים בהקמת מערכים לטיפול באיומי סייבר ואבטחת מידע המהווים סיכון מתפתח משמעותי.

סיכוני האשראי מנוהלים באמצעות מודלי דירוג סטטיסטיים והערכות מומחה. יש לציין, כי הבנק מפתח מודל תמחור מבוסס סיכון, אשר צפוי, בטווח הבינוני, לתמוך בניהול סיכוני האשראי ולשפר את תמחור האשראי בהתאם לסיכון. נציין, סיכון הריכוזיות מהווה סיכון מרכזי בדירוג הבנק (בדומה למערכת) וכי הבנק צמצם בשנים האחרונות את החשיפה ללוויים גדולים, גורם חיובי בפרופיל הסיכון של הבנק. עם זאת, ריכוזיות הלוויים עודנה גבוהה ביחס לדירוג וביחס למערכת (ידון בהרחבה בפרק על איכות האשראי).

סיכוני השוק נאמדים על-ידי מודל VaR, תחת הנחות שמרניות, בדומה לכלל המערכת הבנקאית וכפעילות משלימה להערכת הסיכון, הבנק בוחן מס' תרחישי קיצון (ובהם תרחישים הוליסטיים) בדרגות חומרה משתנות. להערכת מידרוג, תיאבון סיכון השוק של הבנק הינו נמוך יחסית כפי שבא לידי ביטוי במגבלת חשיפה מחמירה יחסית (1,000 מיליון ₪ המשקפת יחס מקסימאלי של ערך נתון לסיכון VaR) להון ליבה של כ-2.9%, ליום 30.09.2016) בדומה ליתר הבנקים הגדולים במערכת.

הבנק שומר על התאמה טובה יחסית בין מח"מ הנכסים להתחייבויות על פני בסיסי ההצמדה השונים, כפי שמשקף בפערי מח"מ נמוכים יחסית. סיכון הנזילות של הבנק מנוהל באמצעות מודל פנימי ומונטר על בסיס יומי. להערכת מידרוג, ניהול הנזילות הולם את פרופיל הסיכון של הבנק, נוכח מבנה מקורות הכולל בעיקר פיקדונות יציבים בפיזור רחב (52.3% מהמגזר הקמעונאי והבנקאות הפרטית, ליום ה-30.09.2016 ובדומה לשנים קודמות), שהוכיחו יציבות יחסית לאורך המחזור הכלכלי, למרות המח"מ הקצר, חשיפה

² בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "בנק מזרחי"), בנק דיסקונט לישראל בע"מ והבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ.

סבירה למימון משוק ההון ונכסים נזילים בשיעור מהותי. יציין, כי הבנק דיווח על יחס כיסוי נזילות (LCR) של 117%, ליום ה-30.09.2016, יחס גבוה מהיעד שקבע ב"י לשנת 2017 (100%) התומך גם-כן בפרופיל הנזילות הטוב של הבנק ובגמישות העסקית שלו.

פרופיל נזילות גבוה הנתמך במבנה מקורות נח ומלאי נכסים נזילים משמעותי

מבנה המקורות של הבנק, בדומה לכלל המערכת הבנקאית המקומית, נסמך בעיקר על בסיס פיקדונות רחב ויציב לאורך המחזור הכלכלי המבוסס על תרבות החיסכון בשוק המקומי. בנוסף, מאופיין הבנק ביחס נוח שבין האשראי לציבור לבסיס הפיקדונות, שעמד על כ-85.1% ליום 30.09.2016 (בהשוואה ליחס ממוצע של כ-88.8% בשנים 2013-2015). לפי מודל הנזילות של מידרוג, הבוחן תרחישים שונים לגבי התפתחות מבנה הנכסים וההתחייבויות של הבנק על בסיס מס' הנחות (לרבות ביחס לשיעור "גלגול" האשראי לציבור, יציבות הפיקדונות ויכולת המימון בשוק החוב לאורך המחזור הכלכלי, יכולת מימוש הנכסים וה-Discount הצפוי, עומק שוק ה-Repo, שמירת חובת נזילות, קיומם של נכסים משועבדים ונכסי Level 3 (Mark to Model)) לבנק נזילות הולמת כנגד התחייבויותיו בטווח של עד 12 חודשים קדימה ומימון יציב ההולם את היקף נכסיו הארוכים ואלו מהווים גורם חיובי בדירוג. כך, בתרחיש הבסיס של מידרוג ל-12 החודשים הקרובים, לבנק נכסים נזילים המהווים כ-17.3% מסך הנכסים של הבנק; שיעור גבוה משמעותית ממשקל ההתחייבויות לז"א מסך הנכסים של הבנק (4.5%). כמו כן, הבנק נהנה ממימון יציב ומספק כנגד הנכסים הארוכים, כפי שבא לידי ביטוי בפער בין משקל ההתחייבויות לז"א מסך הנכסים (95.5%) לבין משקל הנכסים הלא-נזילים לסך הנכסים (82.7%). כגורם משלים לבחינת הנזילות, בוחנת מידרוג את מלאי הנכסים הנזילים של הבנק (מזומנים ופיקדונות בבנקים, אג"ח ממשלת ישראל, אג"ח ממשלת ארה"ב ואג"ח מגובה ממשלת ארה"ב) ביחס לסך הפיקדונות, אשר עמד ליום 30.09.2016 על כ-37.8%, יחס טוב התומך בנזילות הטובה של הבנק. מידרוג צופה כי מבנה המקורות הנח של הבנק והנזילות הטובה ישמרו לאורך טווח הזמן הקצר והבינוני, בין היתר, נוכח הערכתנו להיעדר שינוי בתרבות החיסכון בשוק המקומי ונגישות גבוהה למקורות בשוק ההון המאפשרים את הארכת מח"מ המקורות (אג"ח ו-COCO's). פוטנציאל הצמיחה בתיק האשראי גבוה מבעבר, נוכח העמידה ביעדי הלימות ההון הרגולטוריים, אולם להערכתנו שיעור הצמיחה יישאר מתון יחסית ואין בו על מנת להשפיע באופן מהותי על מבנה המקורות. פרופיל הנזילות של הבנק מהווה גורם חיובי בדירוג.

איכות נכסים

תיק אשראי מאופיין ברמת סיכון הולמת לדירוג בשל שיפור מתמשך במדדי הסיכון ולמרות הריכוזיות הגבוהה

בנק הפועלים מאופיין בתיק אשראי איכותי, התומך ביכולת השבת הרווחים העתידית שלו, כפי שמשקף בשיפור מתמשך במדדי הסיכון, זאת בנוסף לשיפור בכרית לספיגת הפסדים צפויים, אשר הינה הולמת לדירוג ותומכת בביצועי תיק האשראי. מנגד, למרות שיפור מתמשך בסיכון הריכוזיות רמתה עודנה גבוהה, גם ביחס לקבוצת השוואה ומהווה משקולת על פרופיל הסיכון של הבנק.

בתרחיש הבסיס של מידרוג צפוי תיק האשראי של הבנק לגדול בקצב דומה לקצב צמיחת התמ"ג (כאשר הרכב הצמיחה שונה בין הסגמנטים השונים), תוך המשך מיקוד ב אשראי קמעונאי ו-SME בהתאם לאסטרטגיית הבנק בשנים האחרונות לשינוי תמהיל התיק ולאור מגבלות רגולטוריות בנושאי ריכוזיות, ניהול נכסי הסיכון ומבנה התחרות ותמחור הסיכונים בשוק החוץ בנקאי - שמשפיעים על יכולת הצמיחה בתיק העסקי. עם זאת, יציין כי להערכתנו בניגוד לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30.09.2016, הבנק אינו צפוי להציג קיטון בהיקף האשראי למגזר העסקי. בתוך כך, העמידה ביעדי הלימות ההון שנקבעו על-ידי ב"י, לצד שימוש בכלים נוספים להקטנת חשיפות וסיווג ענפי ובהם רכישת ביטוח לתיק ערבויות חוק מכר וצפי להמשך קידום שיתופי פעולה עם גופים מוסדיים, מאפשרים לבנק פוטנציאל גדול גבוה יותר בתיק העסקי ובפרט בענף הנדל"ן, כמו גם בתיק המשכנתאות, תוך שיפור בגמישות הניהולית.

בדומה לכלל המערכת, תיק האשראי של הבנק מאופיין בריכוזיות לווים וענפית גבוהות, המושפעות גם מהיעדר פיזור גיאוגרפי, מאפיינים מבניים של השוק המקומי וריכוזיות תיק האשראי העסקי. המתאמים החיוביים בין תיק האשראי העסקי לבין הסביבה הכלכלית ובין מרכיביו השונים, עלולים לפגום באיכות הנכסים וביכולת השבת הרווחים העתידית של הבנק מעבר לתרחיש הבסיס שלנו, במידה של קשיים בלתי-צפויים בסביבה העסקית.

הבנק ממשיך להקטין את החשיפה ללווים גדולים ואת הריכוזיות בתיק העסקי, תוך המשך הטיית התיק לסגמנטים מפוזרים יותר (משקי בית ועסקים קטנים מהווים כ-59.1% מסך התיק נכון ליום 30.09.2016). אולם, הצמיחה המשמעותית בתיקי האשראי לדירוג והאשראי הצרכני בבנק ובמערכת, אשר לוותה בעלייה ברמת המינוף הכוללת של משקי הבית ועל כן גם ברמות הסיכון, מהווה מוקד סיכון מתפתח, למרות שזו עדיין בגבולות הסביר ביחס לעולם המערבי ותהליכי החיתום של הבנק שמרניים יחסית ותומכים באיכות התיק. להערכתנו, גם בשנת 2017 נראה מגמה דומה, לצד גידול באשראי לעסקים קטנים ובינוניים. למרות השיפור המתמשך ברמת הריכוזיות (ענפית ולווים), בשנים האחרונות, זו עדיין גבוהה ומגבירה את החשיפה לסיכון של הפסדים בלתי-צפויים, בעיקר כאשר כריות הספיגה כנגדם אינן בולטות לטובה. יחסים אלו מהווים משקולת לדירוג הבנק ופוגמים ביכולתו להתמודד עם התממשות סיכונים סיסטמטיים. להערכתנו, לא צפוי שיפור מהותי במדדים אלו (בבנק ובמערכת) ללא פגיעה באיכות האשראי וביכולת השבת הרווחים (למרות צפייתנו לשיפור מסוים כתוצאה מהמשך גידול בכריות הספיגה). בטווח הזמן הקצר והבינוני בהיעדר שוק אשראי חוץ בנקאי מקומי מספיק עמוק ונזיל לאורך מחזור האשראי.

בדומה למערכת, יש לציין את החשיפה הגבוהה של הבנק לענף הנדל"ן (כ-16.2% מסך החובות לציבור, ליום ה-30.09.2016 בהשוואה לממוצע של כ-17.0% בקבוצת ההשוואה בנטרול בנק מזרחי), המאופיין ברמת סיכון גבוהה יחסית נוכח מאפיינים הומוגניים, והחשיפה לאשראי לדירוג המהווים ביחד כ-37% מסך החובות של הבנק לאורך זמן; חשיפה המועצמת בשל המתאמים החיוביים בין ענף הנדל"ן ותחום המשכנתאות. כך, תיק המשכנתאות צמח בצורה משמעותית בשנים האחרונות ונתמך בסביבת הריביות הנמוכה ובמקביל לשחיקה ביכולת לרכוש דירה עם עליית מחירי הדירות ובשל כך גם "זכה" לשורה של צעדים מאקרו-יציבותיים מצד הרגולטור. להערכתנו, סיכון משמעותי לאיכות תיק המשכנתאות של הבנק יתרחש רק במצב שבו שיעורי האבטלה ינועו לכיוון דו-ספרתי במשולב עם עלייה בסביבת הריביות, כאשר אינדיקטור מקדים לכך יהיה שחיקה בביצועי המגזר העסקי. סיכון זה ממותן גם בשל תהליכי חיתום שמרניים בבנק, המשתקפים במדדי המינוף ויכולת החזר וכן בשל עודף ביקוש על ההיצע הקיים להערכתנו בשוק, הממתן את הסיכון להידרדרות מהותית במחירי הנדל"ן בטווח הזמן הקצר.

מדדי הסיכון בתיק האשראי של בנק ובהם שיעור החובות הבעייתיים לסך תיק האשראי ובעיקר שיעור החובות הפגומים והחובות שאינם מבצעים (NPL) בעלי רמת החומרה הגבוהה ביותר לסך תיק האשראי בולטים לטובה (נכון ליום 30.09.2016, כ-1.5% ו-1.4%, בהתאמה), נמצאים במגמת שיפור מתמשכת וגוזרים יחס כיסוי טוב של כ-77% (יתרת הפרשה לסך החובות הפגומים ובפיגור של מעל 90 יום). יחסים טובים אלו מאפשרים לבנק גמישות רבה בניהול תיק האשראי והשבת רווחים לאורך המחזור הכלכלי.

מידרוג בוחנת את התפתחות איכות תיק האשראי של הבנק בטווח הזמן הקצר והבינוני גם על בסיס מספר אינדיקטורים מאקרו-כלכליים מובילים (ובהם מדד אמון הצרכנים, המדד המשולב ומדד מנהלי הרכש) אשר מצביעים על יציבות יחסית (משתנה בין הסגמנטים השונים של תיק האשראי) באיכות התיק בטווח הזמן הקצר עם לחץ מסוים על המגזר העסקי³, כאשר לאורך המחזור הבנק צפוי להציג מדדי סיכון הולמים לדירוג, להערכתנו, גם נוכח השינוי המתמשך בתמהיל התיק; בתרחיש הבסיס של מידרוג לשנת 2017, אנו צופים שחיקה מסוימת בשיעור ההוצאות להפסדי אשראי לסך התיק שיגיע בטווח של 0.2%-0.3%, אשר הינו הולם את הדירוג.

תרחיש הבסיס של מידרוג לגבי איכות תיק האשראי של הבנק מבוסס על מספר השפעות אקסוגניות מאקרו-כלכליות ובהן:

- צמיחה של כ-3.1% בתמ"ג בשנת 2017 תוך התמתנות קצב גידול הצריכה הפרטית
- שיעור אבטלה נמוך ויציב יחסית
- המשך סביבת ריבית נמוכה, ועליית ריבית שולית ברבעון האחרון של שנת 2017, תוך תלילות העקום
- אינפלציה נמוכה, כפי שנגזר מהריביות הפנימיות של חמשת הבנקים הגדולים.

³ לפירוט אודות האופן שבו מידרוג בוחנת את איכות הנכסים של המערכת הבנקאית, ראו: אינדיקטורים מובילים לבחינת איכות הנכסים של המערכת הבנקאית המקומית - דוח מיוחד, ינואר 2015. הדוחות מפורסמים באתר מידרוג: www.midroog.co.il

- המשך תחרות מצד שוק החוב החוץ בנקאי בתיק העסקי. הגדלת היצע האשראי בתחום הקמעונאי בעקבות מאמצים גולגולטוריים בטווח הזמן הבינוני לא נקלחה בחשבון במסגרת תרחיש הבסיס

תיק ניירות ערך ברמת סיכון נמוכה יחסית

תיק ניירות הערך של הבנק מהווה כ-14.8% מסך הנכסים ליום 30.09.2016, בדומה לשנתיים האחרונות ומאופיין ברמת סיכון אשראי נמוכה יחסית בשנים האחרונות, נוכח מרכיב מהותי של אג"ח מדינה ואג"ח ממשלת ארה"ב (כ-79% מסך תיק הני"ע ליום 30.09.2016). היקף התיק המשמעותי תומך מחד בפיזור הנכסים, ניהול המקורות והחשיפות, אולם חושף את הבנק לסיכונים שוק ובפרט לסיכון הריבית והמרווח, סיכונים המועצמים בסביבת הריבית הנוכחית. בהקשר זה, יצוין כי תיאבון סיכון השוק של הבנק נמוך, כמשתקף גם במגבלת ה-VaR הכולל בתיק המסחר של הבנק, שעמדה על 200 מיליון ₪, כ-0.6% מהון הליבה של הבנק, נכון ליום 30.09.2016.

כריות ההון והרווחיות

כריות ההון הולמות את הדירוג, צפי להמשך חיזוק כרית ספיגת ההפסדים בטווח הזמן הקצר והבינוני

הבנק מציג מגמה מתמשכת של שיפור ביחסי הלימות ההון עקב צבירת רווחים בניכוי דיבידנדים, אופטימיזציה, ניהול וצמצום נכסי הסיכון. כאשר, בשנה האחרונה עשה הבנק שימוש במספר כלים להפחתת היקף נכסי הסיכון ובהם רכישת ביטוח לתיק ערבויות חוק מכר (שהוביל לשיפור של כ-0.3% ביחס הון עצמי רוברד 1 של הבנק) ומכירת תיק משכנתאות בהיקף של כ-665 מיליון ₪. הלימות הון עצמי רוברד 1 של הבנק, כרית הספיגה המרכזית של הפסדים בלתי-צפויים, עמדה על 10.81%, נכון ליום 30.09.2016 ובפער של 0.61 נקודות אחוז מעל היעד הרגולטורי של ב"י לינואר 2017; עובדה זו מהווה גורם חיובי בדירוג ומשפיעה לחיוב על הגמישות העסקית של הבנק ועל פוטנציאל הצמיחה שלו. רמת המינוף של הבנק, הנמדדת ביחס הון עצמי לסך מאזן, נמצאת גם-כן במגמת שיפור מתמשכת, בולטת לטובה ביחס לקבוצת השוואה ותומכת בהמשך שיפור פרופיל הסיכון של הבנק. יצוין, כי חשיפת הבנק לחקירת רשויות המס האמריקאיות בק"ע עסקי קבוצת הבנק, אשר הובילה להפרשה כוללת של 120 מיליון דולר בשנים האחרונות, מהווה גורם סיכון בק"ע המשך חיזוק הכרית ההונית ואף לשחיקה מסוימת, בתרחישים הכוללים התבססות על הסכמים קודמים, אולם להערכתנו אינה פוגמת ביציבות הבנק.

מידרוג בחנה מספר תרחישי לחץ (חלקם הוליטיים) בדרגות חומרה משתנות לגבי כריות ספיגת ההפסדים של הבנק ביחס לפרופיל הסיכון שלו, תוך הנחת שיעור PD ו-LGD משתנים בענפי המשק השונים ובתרחישים השונים, חשיפה לסיכונים השוק, בניית ההון העצמי על-ידי רווחים מוגבלים המותאמים לתרחיש והיעדר חלוקת דיבידנד בחלק מן התרחישים. הלימות הון עצמי רוברד 1 של הבנק נעה בטווח שבין 9.7% בתרחיש הקל לבין 7.7% בתרחיש החמור, כאשר הכרית ההונית מאפשרת לבנק לספוג הפסדים לא-צפויים בצורה טובה ותומכת ביציבותו לאורך המחזור.

מידרוג צופה כי יחסי ההלימות ההון ישמרו על יציבות ואף עשויים להשתפר בשוליים בטווח הזמן הקצר-בינוני כתוצאה מהגורמים הבאים: (1) רווחים צבורים; (2) המשך שינוי וניהול היקף ותמהיל נכסי הסיכון, תוך המשך שימוש בכלים להפחתת או מיתון נכסי הסיכון; (3) גידול מתון יחסית בהיקף נכסי הסיכון; (4) חלוקת דיבידנד בשיעור של 30% בטווח הזמן הקצר וכ-50% בטווח הזמן הבינוני; (5) גיוס חוב נחות מוכר לצורך באזל III בטווח הזמן הקצר; (6) הפרשה נוספת בגין חקירת רשויות המס האמריקאיות, אינה נלקחה בחשבון בתרחיש הבסיס, אולם מהווה מוקד סיכון חד פעמי על פוטנציאל הרווח ובניית הכרית ההונית.

רווחיות הבנק בולטת לטובה ביחס לקבוצת השוואה וסבירה ביחס לדירוג, גם בשל יעילות תפעולית עדיפה

רווחיות הבנק בולטת לחיוב ביחס לקבוצת השוואה, אולם עדיין מוגבלת על-ידי מבנה הוצאות קשיח יחסית, אם כי טוב יותר ביחס למערכת. שיעורי הרווחיות של הבנק מהווים להערכתנו כרית ביטחון סבירה בדירוג הנוכחי ביחס ליכולת ספיגת ההפסדים של הבנק. הבנק מציג תשואת ליבה על נכסי סיכון גבוהה יחסית (1.8% נכון לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30.09.2016 בגילום שנת, בהשוואה ל-1.1% בקבוצת השוואה בגילום שנתי לאותה התקופה) ותשואה על נכסים עודפת ברמה מובהקת אל מול קבוצת השוואה. זאת, בין היתר, בשל שיעור הכנסות שאינן מריבית מסך הכנסות גבוה לאורך זמן, רכיב משמעותי של הכנסות חוזרות

(עמלות) וכן שליטה טובה יותר במבנה ההוצאות (שיעור הוצאות להכנסות בנטרול אירועים חד-פעמיים ממוצע של כ-61.0% בשלוש השנים האחרונות, לעומת שיעור ממוצע של כ-71.7% בקבוצת השוואה לאותו המועד).

מדדי היעילות התפעולית של הבנק אינם בולטים לטובה ביחס לדירוג, אולם עדיפים ביחס לקבוצת השוואה (נוכח מנגנוני "טייס אוטומטי" נמוכים יותר ויישום מספר תכניות התייעלות תפעולית בשנים האחרונות, אשר הצליחו לשמור על היעילות התפעולית העודפת ביחס לקבוצת השוואה ולתמוך בכרית הרווחיות, נוכח הסביבה העסקית המתגרת. בדומה למערכת, שימור יתרונו היחסי של הבנק והמשך שיפור היעילות התפעולית מוסיפים להיות אחד האתגרים המרכזיים, נוכח המשך סביבה עסקית ורגולטורית מאתגרות, ובפרט כאשר בדומה לכלל המערכת, גורמים רבים בצד ההכנסות הינם אקסוגניים לבנק וצפויים להמשיך וללוחץ על הרווחיות בטווח הזמן הקצר והבינוני. במסגרת זאת, הבנק ממשיך לטפל במבנה ההוצאות והחל בשנת 2016 ביישום תכנית התייעלות נוספת במסגרתה צפויים לפרוש כ-1,500 עובדים עד לשנת 2020 ולצד גיוס מספר עובדים נמוך משמעותית מספר הפורשים כך שכמות העובדים צפויה לקטון להערכתנו בכ-10%. בנוסף, ממשיך הבנק לצמצם את מספר ושטח הסניפים ולנהל את מכלול נכסי הנדל"ן.

מידרוג צופה כי יחסי הרווחיות של הבנק יותרו סבירים ביחס לדירוג ובולטים ביחס לקבוצת השוואה לאורך המחזור. כאשר, תשואת הליבה על נכסי הסיכון והתשואה על נכסי הסיכון צפויות לנוע לאורך המחזור הכלכלי בטווח שבין 1.3%-1.6% ו-0.5%-1.0%, בהתאמה. ההנחות המרכזיות ביחס לרווחיות הבנק עליהן מבוסס תרחיש הבסיס של מידרוג הן כדלקמן: (1) צמיחה מתונה בתיק האשראי בדומה לתוצר לצד תחרות גבוהה בסקטור העסקי והמשך תחרות בסקטור הקמעונאי; (2) היתכנות גבוהה לעלייה במקורות הארוכים המוכרים לצורך באזל III; (3) המשך סביבת ריבית נמוכה לפחות עד לרבעון האחרון של שנת 2017 ועלייה איטית בלבד לאחר מכן, הגוזרת המשך לחץ על המרווח הפיננסי, לצד המשך התמקדות באשראי הקמעונאי והאשראי לעסקים זעירים, קטנים ובינוניים (SME), המאופיינים במרווח גבוה יותר; (4) הפסדי אשראי בשיעור של 0.2%-0.3%; (5) המשך "זחילת" בסיס ההוצאות בשל "טייס אוטומטי" אפקטיבי של 2.5% עד לשנת 2018, לצד השפעה מקזזת של תכנית התייעלות כמתואר לעיל. נציין כי חקירת הרשויות האמריקאיות עלולה להוביל לפגיעה ברווחיות בשנה נתונה, אולם זו פגיעה חד-פעמית אשר אינה צפויה לפגוע מהותית, כאמור בכריות ההון של הבנק.

בתרחיש זה, תשואת הליבה על נכסי הסיכון והתשואה על נכסי הסיכון צפויות לעמוד להערכתנו על כ-1.6% ו-0.9% בהתאמה בשנת 2017.

מידרוג בחנה תרחיש הכולל את מכירת חברת כרטיסי האשראי ישראלכרט בע"מ ("ישראלכרט") שבבעלות הבנק לצד צמצום מסגרות האשראי שמעניק הבנק ללקוחות ישראלכרט, בהתאם להמלצות הוועדה להגברת התחרותיות בשירותים הבנקאיים והפיננסיים הנפוצים בישראל ("זועדת שטרומ") והשפעתם של מהלכים אלו על כרית הרווחיות וההון של הבנק. להערכת מידרוג, מכירת חברת כרטיסי האשראי ישראלכרט אמנם צפויה להוביל לפגיעה מסוימת ברווחיות הבנק, אולם זו הינה בקיבולת הדירוג, בפרט נוכח מיצוב חזק ויכולת השבת רווחים גבוהה.

נחיתות מבנית

בהתאם למתודולוגיה של מידרוג דירוג החוב הנדחה של הבנק ביחס לאיתנות הפיננסית הפנימית מותאם לפי המאפיינים הספציפיים של מכשירי החוב השונים ומיקומם על סולם שבין חוב להון - בדגש על מידת הנדחות של המכשירים השונים ומנגנוני ספיגת הפסדים, באם יש. בנוסף נבחנת הסבירות שמכשירים אלו ייהנו מתמיכה חיצונית.

שיקולים עיקריים לדירוג כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון חוזי לספיגת הפסדים

דירוג כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון לספיגת הפסדים (המוכרים לצורך באזל III) מתבסס על הערכת האיתנות הפיננסית הפנימית (BCA) של הבנק, אשר הינה עוגן לדירוג יתר התחייבויות הבנק ומגלמת את יכולת הבנק לשרת את התחייבויותיו באופן עצמאי. קרי, לפני הנחת תמיכת מדינה. כך, האיתנות הפיננסית הפנימית משקפת את הסיכון לכשל של הבנק ולכן תופסת בצורה הטובה ביותר

את הטריגר החוזי. מידרוג מבצעת התאמות לדירוג סיכון האשראי של כתבי ההתחייבות הנדחים עם מנגנון לספיגת הפסדים לפי מאפייניו הספציפיים ומיקומו על סולם שבין חוב להון - בהתחשב במידת הנחיות של המכשיר, מנגנוני ספיגת הפסדים הכלולים במכשיר ואי הודאות בנוגע להפעלתם (בטריגר החוזי או לפי שיקול הדעת של המפקח על הבנקים).

מידרוג אינה מניחה תמיכת מדינה בכתבי התחייבות נדחים עם מנגנון חוזי לספיגת הפסדים. דירוג חובות נחותים המוכרים לצורך באזל III (לא משנה באיזה רובד) לא ייהנו להערכתנו מתמיכת מדינה, כאמור וישאו בהפסדים במידת הצורך.

דירוג כתבי ההתחייבות הנדחים עם מנגנון חוזי לספיגת הפסדים של הבנק נמוך ברמת דירוג (נוטש) אחת מהערכת האיתנות הפיננסית הפנימית של הבנק (aa2.il), ונמוך בשלוש רמות דירוג (נוטשים) מדירוג הפיקדונות של הבנק (Aaa.il), ומגלם את הערכתנו למידת הסיכון הטמונה במכשיר ביחס לאיתנות הפיננסית הפנימית של הבנק. הורדת רמת דירוג (נוטש) אחת ביחס לאיתנות הפיננסית הפנימית של הבנק מגלמת את הנחיות המבנית ביחס ליתר התחייבויות הבנק (למעט ההון העצמי ומכשירים ברובד 1) ומנגנון ספיגת הפסדים החוזי. בהתחשב בהערכת האיתנות הפיננסית הפנימית של הבנק והלימות ההון הקיימת והצפויה להערכת מידרוג, אי-הודאות לגבי סבירות ההגעה לנקודת "אי הקיימות" הינה נמוכה ולכן לא גולמה בהורדת רמת דירוג (נוטש) נוספת.

תמיכת מדינה

דירוג הפיקדונות והחוב הבכיר זוכים להטבה של 2 רמות דירוג (נוטשים) מעל האיתנות הפיננסית הפנימית של הבנק, בהתאם למודל ה-JDA של מידרוג ומוצבים על דירוג של Aaa.il. הטבה זו נגזרת מהערכתנו להסתברות גבוהה לתמיכה חיצונית בבנק במידת הצורך, נוכח היותו בעל חשיבות מערכתית, חיוני לתפקודה השוטף של הכלכלה הישראלית ובשל הסתברות גבוהה לסיכון הדבקה בתוך המערכת המקומית. בנוסף, מדינת ישראל הוכיחה בעבר נכונות לתמיכה בבנקים כושלים ואנו לא מניחים שינוי במדיניות זו לגבי פיקדונות וחוב בכיר.

דירוג החוב הנחות הקיים בבנקים שאינו מוכר לצורך באזל III מוסיף אף הוא ליהנות מהנחת תמיכה גבוהה מצד המדינה, כאשר להבנתו קטנה אי הודאות בנוגע לתמיכת המדינה בחובות אלה ועל כן אופק הדירוג הינו יציב. בישראל לא נצפה שינוי משמעותי בפרדיגמת התמיכה המערכתית לאורך השנים האחרונות. עד כה, הרגולטורים בישראל לא נאלצו להתמודד עם תרחישי לחץ משמעותיים במערכת הבנקאות ובניגוד לאזורים אחרים בעולם, לא בוצעה חקיקה ולא ניתנו הוראות שעלולות להשתמע כי חל שינוי בסיכון של החוב הנחות מנקודת מבט משפטית. כאשר, להבנתנו המלצות הועדה לטיפול בבנקים כושלים לא צפויות להכיל כפיית הפסדים (Bail-In) על חובות נחותים ישנים (אינם מוכרים לצורך באזל III), גם מתוך רצון לשימור אמון הציבור, אשר השקיע בעבר במכשירים אלה מתוך הנחת תמיכה ובשל היות אגרות החוב בעלות מנגנון חוזי לספיגת הפסדים (COCO) כלי הגיוס היחידי של חוב נחות בעתיד לבוא תוך פירעון עיתי של החובות הישנים.

בנוסף יש לציין, כי הנחת התמיכה החיצונית לאורך כל מבנה ההתחייבויות (ללא COCO) מבוססת על הסיבות הבאות: חשיבות גבוהה של המערכת הבנקאית לכלכלה המקומית והצורך בשמירת יציבותה; ריכוזיות הגבוהה של המערכת הבנקאית והפיננסית; קישוריות גבוהה יחסית בין המערכת הבנקאית לגופים מוסדיים; היותה של המערכת הפיננסית המקומית ספק אשראי מרכזי לממשלה; אי-ודאות מסוימת בנוגע להתנהגות ואמון בעלי החוב השונים ביחס לכפיית הפסדים קרוב לנקודת הכשל בהיעדר ניסיון קודם.

אופק הדירוג

גורמים אשר יכולים להוביל להעלאת הדירוג:

- שיפור ברמת הרווחיות ויציבותה לאורך זמן
- הקטנה משמעותית של ריכוזיות לווים וענפית

גורמים אשר יכולים להוביל להורדת הדירוג:

- פגיעה במעמד הבנק במפת הבנקאות המקומית

- שחיקה בכריות הרווחיות וההון
- הרעה משמעותית באיכות תיק האשראי

אודות הבנק

בנק הפועלים בע"מ הינו בנק מסחרי המספק שירותי בנקאות מגוונים בישראל ובחו"ל. לבנק פעילויות נוספות ובהן פעילות בתחום כרטיסי האשראי המתבצעת באמצעות חברת הבת ישראלכרט וכוללת הנפקה, תפעול, שיווק וסליקה של כרטיסי אשראי מקומיים ובינלאומיים ופעילות בשוק ההון המתבצעת באמצעות חברת הבת פועלים שוקי הון בע"מ, וכוללת בעיקר פעילות ברוקראז', שירותי חיתום, ניהול תיקי השקעות.

אגרות החוב במחזור המדורגות על ידי מידרוג:

מועד פירעון סופי	אופק דירוג	דירוג	מספר נייר ערך	סדרת אג"ח
31/08/2017	יציב	Aa1.il	1940436	יג'
20/12/2017	יציב	Aa1.il	1940386	ט'
08/08/2018	יציב	Aaa.il	1940527	31
30/11/2018	יציב	Aaa.il	1940493	30
30/05/2019	יציב	Aaa.il	1940485	29
15/09/2020	יציב	Aaa.il	1940568	33
28/03/2021	יציב	Aa1.il	1940402	י'
28/03/2021	יציב	Aa1.il	1940410	יא'
04/12/2022	יציב	Aa1.il	1940501	יד'
26/03/2023	יציב	Aaa.il	1940576	34
30/05/2023	יציב	Aa1.il	1940543	טו'
30/05/2023	יציב	Aa1.il	1940550	טז'
08/08/2023	יציב	Aaa.il	1940535	32

דוחות קשורים

- [בנק הפועלים בע"מ - פעולת דירוג, נובמבר 2016](#)
- [בנק הפועלים בע"מ - פעולת דירוג, מרץ 2016](#)
- [בנק הפועלים בע"מ - מעקב, אוקטובר 2015](#)
- [ייצוב אופק הדירוג לחוב הנחות במערכת הבנקאות המקומית - דוח מידי, דצמבר 2016](#)
- [מתודולוגיה לדירוג בנקים - דוח מתודולוגי, פברואר 2016](#)
- [מודל לניתוח חדלות פירעון משותפת \(JDA\), מרץ 2016](#)
- [בחינת הנחת התמיכה בחוב הנחות במערכת הבנקאות - דוח מיוחד, ינואר 2014](#)
- [סולמות והגדרות הדירוג של מידרוג](#)
- [הדוחות מפורסמים באתר מידרוג www.midroog.co.il](http://www.midroog.co.il)

מידע כללי

26.12.2016	תאריך דוח הדירוג:
23.11.2016	התאריך האחרון שבו בוצע עדכון הדירוג:
23.18.2011	התאריך שבו פורסם הדירוג לראשונה:
בנק הפועלים בע"מ	שם יוזם הדירוג:
בנק הפועלים בע"מ	שם הגורם ששילם עבור הדירוג:

מידע מן המנפיק

מידרוג מסתמכת בדירוגיה בין השאר על מידע שהתקבל מגורמים מוסמכים אצל המנפיק.

סולם דירוג מקומי לזמן ארוך

Aaa.il	מנפיקים או הנפקות המדורגים Aaa.il מציגים, על פי שיפוטת של מידרוג, כושר החזר אשראי גבוה ביותר יחסית למנפיקים מקומיים אחרים.
Aa.il	מנפיקים או הנפקות המדורגים Aa.il מציגים, על פי שיפוטת של מידרוג, כושר החזר אשראי גבוה מאד יחסית למנפיקים מקומיים אחרים.
A.il	מנפיקים או הנפקות המדורגים A.il מציגים, על פי שיפוטת של מידרוג, כושר החזר אשראי גבוה יחסית למנפיקים מקומיים אחרים.
Baa.il	מנפיקים או הנפקות המדורגים Baa.il מציגים, על פי שיפוטת של מידרוג, כושר החזר אשראי בינוני יחסית למנפיקים מקומיים אחרים והם עלולים להיות בעלי מאפיינים ספקולטיביים מסוימים.
Ba.il	מנפיקים או הנפקות המדורגים Ba.il מציגים, על פי שיפוטת של מידרוג, כושר החזר אשראי חלש יחסית למנפיקים מקומיים אחרים והם בעלי מאפיינים ספקולטיביים.
B.il	מנפיקים או הנפקות המדורגים B.il מציגים, על פי שיפוטת של מידרוג, כושר החזר אשראי חלש מאוד יחסית למנפיקים מקומיים אחרים והם בעלי מאפיינים ספקולטיביים משמעותיים.
Caa.il	מנפיקים או הנפקות המדורגים Caa.il מציגים, על פי שיפוטת של מידרוג, כושר החזר אשראי חלש ביותר יחסית למנפיקים מקומיים אחרים והם בעלי מאפיינים ספקולטיביים משמעותיים ביותר.
Ca.il	מנפיקים או הנפקות המדורגים Ca.il מציגים, על פי שיפוטת של מידרוג, כושר החזר אשראי חלש באופן קיצוני והם קרובים מאוד למצב של כשל פירעון עם סיכויים כלשהם להחזר קרן וריבית.
C.il	מנפיקים או הנפקות המדורגים C.il מציגים, על פי שיפוטת של מידרוג, כושר החזר אשראי החלש ביותר ובדרך כלל הם במצב של כשל פירעון עם סיכויים קלושים להחזר קרן וריבית.

הערה: מידרוג משתמשת במשתנים מספריים 1,2,3 בכל אחת מקטגוריות הדירוג מ-Aa.il ועד Caa.il המשתנה '1' מציין שאגרת החוב מצויה בקצה העליון של קטגוריית הדירוג שאליה היא משתייכת, המצוינת באותיות. המשתנה '2' מציין שהיא נמצאת באמצע קטגוריית הדירוג ואילו המשתנה '3' מציין שאגרת החוב נמצאת בחלק התחתון של קטגוריית הדירוג שלה, המצוינת באותיות.

© כל הזכויות שמורות לחב' מידרוג בע"מ (להלן: "מידרוג").

למידרוג יש זכויות יוצרים במסמך זה, לרבות בפסקה זו, והינו מוגן על ידי זכויות יוצרים ודיני הקניין הרוחני. אין להעתיק, לצלם, לשנות, להפיץ, לשכפל, לתרגם או להציג מסמך זה למטרה כלשהי, מסחרית או אחרת, ללא הסכמת מידרוג מראש ובכתב.

אזהרה הנוגעת למגבלות הדירוג ולסיכויי הסתמכות על דירוג וכן אזהרות והסתייגויות בנוגע לפעילות של מידרוג בע"מ ולמידע המופיע באתר האינטרנט שלה.

דירוגי מידרוג ו/או פרסומיה הנם בגדר חוות דעת סובייקטיביות, הנכונים למועד פרסומם (וכל עוד מידרוג לא שינתה את הדירוג או הפסיקה אותו) ביחס לסיכון האשראי היחסי העתידי של ישויות, ביחס להתחייבויות אשראי, לחובות ו/או למכשירים פיננסיים דמויי חוב. פרסומי מידרוג יכולים לכלול גם הערכות המבוססות על מודלים כמותיים של סיכויי אשראי, וכן חוות דעת נלוות ששימשו אותה בתהליך הדירוג. דירוגי מידרוג ופרסומיה אינם מהווים הצהרה בדבר נכונותן של עובדות במועד הפרסום או בכלל. מידרוג עושה שימוש בסולמות דירוג לשם מתן הערכות יחסיות של סיכויי אשראי ו/או של ישויות ו/או מכשירים פיננסיים בהתאם להגדרות המפורטות בסולם עצמו. יובהר כי הבחירה בסימול כמשקף סיכון אשראי משקפת אך ורק הערכה יחסית של סיכון זה. מידרוג מגדירה סיכון אשראי כסיכון לפיו ישות עלולה שלא לעמוד בהתחייבויותיה החוזיות הפיננסיות למועד פירעון, וכן כל הפסד כספי משוער במקרה של כשל פירעון. דירוגי מידרוג אינם מתייחסים לכל סיכון אחר, כגון סיכון המתייחס לנזילות, לערך השוק, לשינויים בשערי ריבית, לתנודתיות מחירים או לכל גורם אחר המשפיע על שוק ההון.

הדירוגים המונפקים על ידי מידרוג ו/או פרסומיה אינם מהווים המלצה לרכישה, החזקה ו/או מכירה של אגרות חוב ו/או מכשירים פיננסיים אחרים ו/או כל השקעה אחרת ו/או להימנעות מכל אחת מפעולות אלו.

כמו כן, הדירוגים המונפקים על ידי מידרוג ו/או פרסומיה אינם מהווים ייעוץ השקעות או ייעוץ פיננסי, וכן אין בהם משום התייחסות להתאמה של השקעה כלשהי למשקיע מסוים או המלצה להשקעה מכל סוג שהוא בהסתמך על הדירוג. מידרוג מנפיקה דירוגים תחת ההנחה שכל העושה שימוש במידע המפורט על ידה ובדירוגים וכל משקיע ינקוט זהירות ראויה ויבצע את כל הבדיקות המתאימות והנדרשות בעצמו ו/או באמצעות אנשי מקצוע המוסמכים לכך, על מנת להעריך בעצמו את הכדאיות של כל השקעה בכל מכשיר פיננסי שהינו שוקל לרכוש, להחזיק או למכור. על כל משקיע להסתייע בייעוץ מקצועי בקשר עם השקעותיו, עם הדין החל על ענייניו ו/או עם כל עניין מקצועי אחר. כל דירוג או חוות דעת אחרת שמעניקה מידרוג צריכה להישקל כמרכיב בודד בכל החלטת השקעה הנעשית על ידי משתמש במידע הכלול במסמך זה או על ידי מי מטעמו ועל ידי כל משקיע, ובהתאם לכך, כל משתמש במידע הכלול בדירוגי מידרוג ו/או בפרסומיה ו/או באמור במסמך זה וכל משקיע חייב ללמוד ולבצע הערכה של כדאיות ההשקעה מטעמו לגבי כל משקיע, ערב, אגרת חוב או מכשיר פיננסי אחר שבכוונתו להחזיק, לרכוש או למכור. "משקיע" - משקיע במכשיר פיננסי שנקבע לגבי דירוג או במכשיר פיננסי של תאגיד מדורג.

כל המידע הכלול בדירוגי מידרוג ו/או בפרסומיה, ואשר עליו היא הסתמכה (להלן: "המידע"), נמסר למידרוג על ידי מקורות מידע הנחשבים בעיניה אמינים, ובין השאר על ידי הישות המדורגת, מידרוג איננה אחראית לנכונותו והוא מובא כפי שהוא נמסר על ידי אותם מקורות מידע. מידרוג נוקטת בכל האמצעים הסבירים להבנתה כדי שהמידע יהיה באיכות ובהיקף מספקים וממקורות הנחשבים בעיניה אמינים, לרבות תוך הסתמכות על מידע שהינה מקבלת מצדדים שלישיים בלתי תלויים, אם וכאשר הדבר מתאים, אולם מידרוג איננה גוף המבצע ביקורת ולכן היא איננה יכולה לאמת או לתקף את המידע.

סקירות כלליות אשר מפורסמות על ידי מידרוג אינן מיועדות לשמש לשם הערכה של השקעה כלשהי, אלא לשם העברת ידע כללי ו/או נתונים המצויים בחזקת מידרוג, במגבלות האמור לעיל לגבי המידע ששימש בהכנתן. אין באמור בסקירות אלה כדי להוות חלק מהתודולוגיה על פיה עובדת מידרוג. מידרוג רשאית לסטות מן האמור בסקירה כללית ולשנות את עמדתה לגבי האמור בה בכל עת. אין לראות, להתייחס או להסתמך על האמור בסקירה כללית כאל חוות דעת או ייעוץ מכל סוג שהוא. סקירה כללית איננה מהווה חלק מהמתודולוגיה המקצועית של מידרוג, היא משקפת את דעתו האישית של כותב המסמך ואיננה משקפת בהכרח את דעתה של מידרוג.

בכפוף לאמור בכל דין, מידרוג, הדירקטורים שלה, נושאי המשרה שלה, עובדי החברה ו/או כל מי מטעמה שיהיה מעורב בדירוג, לא יהיו אחראים מוכח הדין כלפי כל אדם ו/או ישות, בגין כל נזק ו/או אובדן ו/או הפסד, כספי או אחר, ישיר, עקיף, מיוחד, תוצאתי או קשור, אשר נגרם באופן כלשהו או בקשר למידע או לדירוג או להליך הדירוג, לרבות בשל אי מתן דירוג, גם אם נמסרה להם או למי מטעמם הודעה מראש בדבר האפשרות להתרחשותו של נזק או אובדן או הפסד כאמור לעיל, לרבות, אך לא רק, בגין: (א) כל אובדן רווחים, לרבות בשל אובדן הזדמנויות השקעה אחרות; או (ב) כל הפסד או נזק הנגרם כתוצאה מהחזקה ו/או רכישה ו/או מכירה של מכשיר פיננסי, בין אם הוא היה נשוא דירוג אשראי מסוים שהונפק על ידה של מידרוג ובין אם לאו; (ג) כל הפסד ו/או אובדן ו/או נזק, אשר נגרמו, בין השאר אך לא רק, כתוצאה או בקשר עם רשלנות (להוציא מרמה, פעולה בזדון או פעולה אחרת שהדין אינו מתיר לפטור מאחריות בגינה), מצדם של דירקטורים, נושאי משרה, עובדים ו/או מי מטעמה של מידרוג, בין אם היתה מודעת ובין אם לאו, בין במעשה ובין במחדל.

מידרוג מצהירה בזאת, שרוב המנפיקים של המכשירים הפיננסיים המדורגים על ידה או שבקשר עם הנפקתם נערך הדירוג, התחייבו לשלם למידרוג עבור הדירוג, טרם ביצוע הדירוג. מידרוג מקיימת מדיניות ונהלים ביחס לעצמאות הדירוג ותהליכי הדירוג.

מידרוג הינה חברת בת של מודי'ס Moody's (להלן: "מודי'ס"), המחזיקה ב-51% ממניות מידרוג. יחד עם זאת, תהליכי הדירוג של מידרוג הינם עצמאיים ונפרדים מאלה של מודי'ס, ואינם כפופים לאישורה של מודי'ס. למידרוג יש מדיניות ונהלים משלה וועדת דירוג עצמאית בשיקול דעתה ובהחלטותיה.

דירוג שמידרוג הנפיקה עשוי להשתנות כתוצאה משינויים במידע שעליו התבסס הדירוג ו/או כתוצאה מקבלת מידע חדש ו/או מכל סיבה אחרת. עדכונים ו/או שינויים בדירוגים מופיעים באתר האינטרנט של מידרוג שכתובתו: <http://www.midroog.co.il>. כמו כן, ניתן לפנות לאתר לשם קבלת מידע נוסף על נהלי מידרוג ו/או על עבודת ועדת הדירוג שלה.